

Svar på interpellation om Sexualitet, samtycke och relationer (SSR)

Centerpartiet har ställt en fråga om hur skolan på Gotland har implementerat den nya undervisningsplanen för sexualitet, relationer och samtycke som skollagen har krävt sen juli 2022.

Inledningsvis skall sägas att ämnet som interpellanten tar upp givetvis skall tas med stort allvar i hela vårt samhälle. Det är som regel i skolåldern de första stegen till kärleksrelationer tas. Därför är det viktigt att både grundskolan och gymnasieskolan arbetar med likabehandling på olika sätt.

Kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer finns sedan 2022 inskrivet i skolans läroplan och ingår som ett övergripande område i arbetet med likabehandling och skolans värdegrund samt i flera kurs- och ämnesplaner.

Kunskapsområdet ska bland annat bidra till förståelse för egna och andras rättigheter, betydelsen av samtycke, öka kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck samt utveckla ett kritiskt förhållningssätt till framställning av sexualitet och relationer i till exempel pornografi.

Wisbygymnasiets systematiska arbete

Wisbygymnasiet arbetar systematiskt med kunskapsområdet utifrån Skolverkets modell där undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer består av de tre delarna; ämnesintegrering och ämnesövergripande arbete, vardagsarbetet och enskilda punktinsatser (lektioner eller temadagar). Dessutom ingår undervisning om sexualitet, samtycke och relationer i flera kurser.

Exempel på ämnesövergripande arbete är en utbildning för alla i årskurs 3 som sker under mentorstid. Samtliga elever arbetar med ett material där det ingår en film, *Dör för dig*, samt lärarhandledning kopplad till filmen.

I vardagsarbetet har till exempel ungdomsmottagningen öppen mottagning en gång per vecka på Wisbygymnasiet. Även skolans elevhälsoteam samt elevstödjare finns för eleverna i vardagen och är viktiga för att fånga de frågor som på elevers initiativ lyfts och som rör kunskapsområdet.

Som enskilda insatser arbetar Wisbygymnasiet sedan flera år tillbaka med SSR i form av ett utbildningspaket om bland annat maskulinitetsnormer, samtycke och pornografi. En gång per håller polisen Simon Häggström föreläsningar om prostitution och människohandel, porr och sexuell utsatthet för Wisbygymnasiets elever.

Elevenkäten genomförs en gång per år och ger ett underlag för skolan att arbeta systematiskt med SSR. Utifrån resultatet tas en elevhälsoplan fram.

Övergripande

Representant från skolledningen deltar i fortbildning under läsåret 2024-2025 genom universitetskursen Hedersrelaterat våld och förtryck - skolans ansvar och möjligheter (Malmö universitet). Detta för att säkerställa att kunskapsområdet finns med som en del i det systematiska kvalitetsarbetet och för att stärka kunskapen om sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

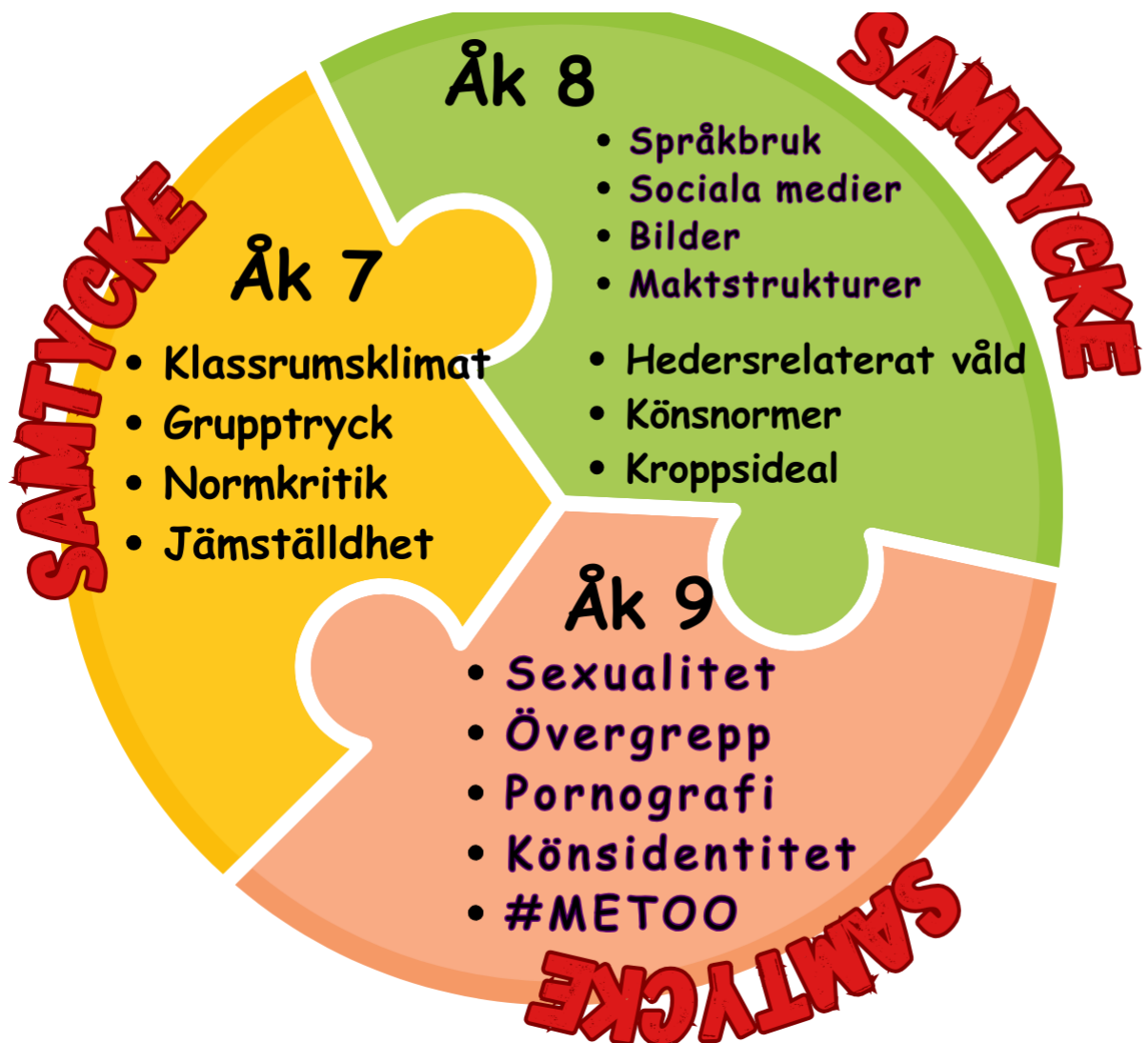
I gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har även lagts ett särskilt uppdrag till gymnasiet att utreda hur jämställdhet och trygghet har fungerat. Uppdraget syftar till att stärka gotländska ungdomas valkompetens till gymnasial utbildning, minska könssegregation på Wisbygymnasiets yrkesprogram, analysera sambandet mellan könsfördelning och upplevd trygghet inom yrkesprogrammen, samt att identifiera de generella faktorer som påverkar trygghet i skolan. Målet är att vi skall främja jämställdhet och öka tryggheten för alla.

Grundskolans arbete

Även i grundskolan arbetas brett och övergripande kring frågor rörande sexualitet, samtycke och relationer och det ingår i skolornas värdegrundsarbete.

Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning

Skolorna arbetar med återkommande aktuell och fördjupad undervisning där lärarna har utarbetat en systematik för när och vad som ska tas upp i de olika årskurserna på högstadiet. Nedan syns det årshjul som tagits fram och som arbetas efter i Sudrets skolområde. Det ser liknande ut på fler skolor.

Ämnesintegrerad undervisning

Undervisningen är ämnesintegrerad, lärarna har arbetat i olika ämnesgrupper för att hitta samarbeten över ämnesgränserna. Lärarna utvecklar samplaneringen av undervisningen för att synliggöra olika perspektiv så att eleverna ges en helhetsbild och får möjlighet till fördjupning av kunskapsområdet.

Tillitsfullt klassrumsklimat

Tillitsfullt klassrumsklimat med integrerade frågor om intolerans, destruktiva jargonger och normer i undervisningen ingår i skolans värdegrundsarbete, vilket är ett arbete som all personal deltar i enligt plan mot kränkande behandling.

Elevers delaktighet

Lärarna arbetar även tillsammans med eleverna fram hur alla elever kan bli mer delaktiga.

MVP – mentorer i våldsprevention

MVP är ett universellt våldspreventionsprogram som nu genomförs för fjärde året på högstadiet i Hemse och Klintehamn, som var först ut. Arbetet med MVP sprids nu till övriga skolor och även till mellanstadiet. MVP är en lektionsserie för skolan, ett värdegrundsarbete med målet att förebygga och stoppa våld, med särskilt fokus på killars och mäns våld. Programmet innehåller 14 lektioner på högstadiet och 17 lektioner på mellanstadiet. Varje lektion tar ca en timme. Elever och lärare lär sig att ta ansvar för varandra och säga ifrån om de ser eller hör talas om våld eller kränkningar.

Kompetensutveckling

Bland annat har föreläsning och jämställdhetsutbildning hållits för grundskolans personal av Nina Rung, där särskilt lyfts bland annat pornografi och sex där våld och stryptag förekommer.

Nina har även inom ramen för projektet Södra Gotland samverkar genomfört ytterligare kompetensutveckling för all lärarpersonal F-9 i Sudrets skolområde i form av föreläsningar. Där lärarna har fått komma med inspel kring vad som kan upplevas som svårt att prata med eleverna om och föreläsningarna har sedan utgått ifrån lärarnas synpunkter.

Kompetensutveckling kan även ske bland lärarna. Exempel på detta är att på högstadiet på Högby skolan så har en av förstelärarna haft ett utbildningstillfälle för arbetslaget i hedersproblematik. Där fördjupades kunskaperna om vad hederskultur är och vilka maktstrukturer som ligger bakom. Varningssignaler man som lärare ska hålla utkik efter togs upp och kopplades också till olika autentiska exempel. Lärarna diskuterade också var man som elev kan vända sig om man själv har problem eller misstänker att en kompis har det.

Rolf Öström (M), ordförande i Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden.

Oscar Lindster (S), ordförande barn- och utbildningsnämnden